

Delavska enotnost

GLASILO GLAVNEGA ODBORA ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

LETNIK VII. — ST. 6

Ljubljana, 2. februarja 1951

IZVOD 4.— din

Kakšne napake so se pojavile na dosedanjih občnih zbora sindikalnih podružnic

Občni zbori sindikalnih podružnic so v polnem teku. Večina naših sindikalnih organizacij je pravilno razumela pomen in važnost občnih zborov za nadaljnjo uveljavitev in izboljšanje dela naših sindikalnih organizacij. Vendar so se pri dosedanjih občnih zbora pojavile nekatere nepravilnosti oziroma napake, ki lahko znatno zavrejo naše bodoče uspehe.

Nedvomno je večina sindikalnih organizacij med svojim članstvom premalo popularizirala pomen in važnost občnih zborov. Zbog tega so bili ti slabo obiskani ne samo od članov, ampak mnogokrat tudi od nekaterih članov upravnega odbora sindikalne podružnice. Tako je bilo na primer v tovarni papirja Vevče neopravičeno odsotnih 49 delegatov, ki so bili izvoljeni na sestankih sindikalnih skupin. Tako omalovaževanje občnih zborov je bilo tudi pri nekaterih upravnih odborih sindikalnih podružnic, katerih člani se niso dovolj pripravili za občni zbor.

V mariborskih železniških delavnicah so lansko leto uspešno delali

Pred nekaj dnevi je imela svojo letno skupščino tudi sindikalna podružnica železniških delavcev v Mariboru. Glavno poročilo o dosedanjem delu in nalogah, ki jih je upravni odbor podružnice izdelal v lanskem letu, je imel tajnik organizacije tov. Stane Božič.

Da je upravni odbor podružnice bil skozi vse lansko leto dokaj aktiven, kaže predvsem to, da so povečali število organiziranih delavcev od 94,3 na 97,1% in da so vsi člani redno plačevali članarino.

Sindikalna organizacija je posvečala veliko skrb vsem važnejšim dogodkom v podjetju. Tako so organizirali več tekmovanj, ki so jim prinesla vidne uspehe ob zaključku lanskega leta, saj so se uvrstili med prve in najboljše kolektive te vrste v Jugoslaviji. Skupno z delavskim svetom so uspeli premostiti marsikatero težavo, ki se je pojavila v izpolnjevanju letnih obveznosti.

Tovariš Božič je v svojem referatu do podrobnosti in v številkah nakazal razne uspehe v akcijah za prostovoljno delo, pri prevežbi delavcev za vzgojo kedrov, v kulturno-prosvetnem delu, v fizikulturi in v tekmovalstvu.

Diskusija, ki je bila zelo živahna, je v glavnem kritično in tudi pravilno ocenila delo sindikalne organizacije, nekateri delegati pa so zahtevali, naj sindikalna organizacija posveti raznim neresenim vprašanjem s strani podjetja še večjo pozornost. Tako je tov. Klarič, delavec iz potniško-vozovne delavnice omenil neodgovorno ravnanje tehničnega vodstva z njihovo delovno skupino, ki jim zaradi slabe povezave z eksploatacijo niso pravočasno priskrbeli dela, tako da so nekateri delavci zaslužili tudi do 40% manj, kakor bi lahko, če bi bila

Razumljivo je, da so bila tudi poročila, ki so jih podali predsedniki in blagajniki prav zaradi naglice, s katero je bil občni zbor sklican, pomanjkljiva in enostranska. Tako je bilo na primer na občnem zboru sindikalne podružnice »Avtoobnova« v Ajdovščini govora samo o tem, koliko delavcev je zaposlenih v podjetju, koliko od teh je članov sindikata ter koliko je bilo sindikalnih sestankov in podobno. V poročilu predsednika pa se je molče prešlo preko važnih vprašanj, kot na primer: politično-vzgojno delo v podružnici, borba za izpolnitev plana, kakšni so odnosi z delavskim svetom itd.

Prav tako se v nekaterih sindikalnih podružnicah skrbno izogibajo slehernega razpravljanja o napakah in delu delavskega sveta v njihovem podjetju, niti ne govorijo o pomoči, ki jim jih mora nuditi sindikalna organizacija.

Kaže, da nekaterim podružnicam še vedno ni znan postopek pri volitvah novega upravnega odbora sindikalne organizacije.

Tako ponekod zbirajo podpise za objavo kandidatne liste in se pri tem sklicujejo na tak postopek pri volitvah delavskega sveta. Seveda je to v nasprotju s sindikalnimi pravili. Kandidature za novi upravni odbor sindikalne podružnice lahko predlaga samo kandidacijska komisija, ki pa jo mora izvoliti celoten delovni kolektiv. Seveda naj člani diskutirajo o kandidatih listi ter jo lahko po potrebi tudi spremene oziroma dopolnijo. Na vsak način pa se ne sme več zgoditi, da bi nove upravne odbore volili z dviganjem rok. Tak način je v popolnem nasprotju z demokratičnimi načeli, na katerih je zgrajena naša sindikalna organizacija. Teža pa niso upoštevali v tovarni likerjev v Ajdovščini ter pivovarni v Laškem, kjer so šele na intervencijo člana Republiškega odbora opravili volitve s tajnim glasovanjem.

Take so v glavnem napake, ki so se pojavile na dosedanjih občnih zbora. V teku tega meseca bodo imele občne zbere še mnoge sindikalne podružnice. Zato ni prepozno, da jih na nepravilnosti opozorimo že sedaj. Seveda si morajo upravni odbori sindikalnih organizacij trajno prizadevati, da na njihovih občnih zbora od takih napak ne pride. To pa bodo dosegli samo na ta način, da se bodo lotili organizacije letnega občnega zbora njihove sindikalne organizacije z vso skrbjo in odgovornostjo pred vsem delovnim kolektivom.

Senovska sindikalna podružnica je zborovala

Senovska sindikalna podružnica, ki se je sestala k svoji letni skupščini, je obravnavala številne uspehe in tudi marsikatero neuspehe v delu podružnice. Vsega, kar si je bila zastavila, podružnica zares ni dosegla. Ponekod so se pokazali celo večji neuspehi. Podružnica je zgubila mnogo članstva, deloma zato, ker si je članstvo razlagalo napačno pomen sindikata in gledalo v njem razdeljevalnico dobrin. Tako napačno tolmačenje se more odločno spremeniti, k čemur lahko bistveno pripomorejo zlasti aktivni člani organizacije, ki naj tiste, ki imajo napačno mnenje, prepričajo, da so sindikati vzgojna organizacija, za pravilno politično našega delavstva in njegov kulturni napredek.

Delo SKUD »Bohor« je bilo zelo uspešno, saj so razgibane vse sekcije, tako dramska, ki je pri tekmah dosegla prvo mesto, pevska, ki je na drugem mestu v okraju in godba. Prav tako dejavne so tudi ostale sekcije, kakor orkester, knjižnice in ljudska univerza.

Podružnica je tudi priložila pri izpolnitvi plana. Saj je bil letni plan rudnika izpolnjen s 103,6%, kljub znatno zvišanemu planu in pomanjkljivi mehanizaciji jame. Med delavstvom se je neprestano vzbujal smisel za socialistično tekmovalstvo, ki je mnogo pripomoglo k velikemu planškemu uspehu.

Na drugi strani pa je resnica, da se je opustilo še mnogo prilik za vzgajanje delavstva, in bi bila dosega plana nedvomno mnogo lažja, če bi bile izkoriščene vse možnosti.

Rekordna storitev brigad v žični valjarni na Jesenicah

V žični valjarni jeseniške železarne so v ponedeljek 22. januarja dosegli največjo proizvodnjo ob obstoju valjarne do danes. Storitvenost so presegli za 46%.

Ta uspeh, ki množi uspehe žične valjarne v zadnjih mesecih, je bil dosežen na osnovi zamenjave nekaterih brigadirjev in mojstrov. Te zamenjave pa niso bile izvršene mogoče zaradi slabe kvalitete nekaterih brigadirjev, mojstrov ali valjavcev, ampak zaradi tega, ker je vodstvo zavzelo stališče: na ustrezajoče mesto ustrezajočega človeka. Ti uspehi zagotavljajo, da bo žična valjarina dosegla svoj mesečni plan petega leta petletke že v nekaj dneh.

MEDSEBOJNA POMOČ

Izkušnje štiritletne borbe za plan so začeli jeseniški železarji izkoriščati že v januarju in so v prvi dekadi jeklarji preselili svoj plan za pet talin. Veselje nad uspehi pa bi kmalu preprečila nepredvidena okvara v jeklarni. Nad gorilcem pete Martinove peči je zgorela dva kvadratna metra velbastega stropa. Izpad peči iz obratovanja je povzročil jeklarjem resno zaskrbljenost. Brez obotavljanja je zidarska skupina začela z delom. Pomagali so tudi obratni ključavničarji. Divja vročina in težko vzdušje izgorelih plinov sta puhtela delavcem v obraz. Ta dan je bila lepa januarska sončna nedelja, ljudje, ki so hodili mimo tovarne, niso pomislili, kaj se dogaja v njej.

V žični tovarni so pri potisni peči zgoreli vratični stebriči in oboki pri vratični za izpuščanje žilindrov. Ko so imeli generalni remont postrojeno, je marsikateri valjar dejal: »Kaj pomaga vsa prizadevanost, če nimamo zidarjev, ki bi popravili peč? Če vse popravimo čez dan in noč, ne moremo pričeti z obratovanjem, dokler ni popravljena peč. Kako se rešiti iz zagate? Pokličimo metalur-

ške zidarje iz jeklarne!« Njihov obratovodja je stopil v stik z delovodjem zidarske skupine jeklarne.

»Kako naj prevzamemo še to popravilo, ko imamo komaj dovolj ljudi za popravilo naše peči? Seveda situacija je resna, nekaj bo že treba ukreniti. Poizkusimo.« Svojim zidarjem je dejal: »Tovariši, še ena naloga nas čaka, v žični valjarni moramo na potisni peč popraviti stebriče in oboke pri vratični za izpuščanje žilindrov. Kdo se javi prostovoljno?«

»Kdo naj se javi? Določil, kateri naj gredo, ostali pa bomo tukaj še krepkeje prišli za delo. Kar se mora narediti, se mora brez vprašanja, kdo gre ali ne gre!«

Ob desetih so trije zidarji že pričeli z delom. Pomagali so jim še trije delavci iz žične valjarne. Delo, ki zahteva osem ur normalnega delovnega časa, so častno izvršili zidarji Jože Robič, Janez Beruš, Anton Koder in trije tovariši iz žične valjarne v treh urah. Tako sta žična valjarina in jeklarina lahko začeli z normalnim obratovanjem.

ČASTNO PRIZNANJE ZA USPEHE

Za dosežene uspehe v tekmovalstvu za počastitev desete obletnice OF je kolektiv jeseniške železarne dne 26. januarja prejel zastavo IO OF. Ob tej priliki je kolektiv sprejel tudi napoved tekmovalstva železarne v Sisku. Da bi to tekmovalstvo kar najbolje uspelo, so v obratih jeklarne, šamotarne, valjarne in v predelovalnih obratih že razbili plan po brigadah. Drugi obrati pa bodo to storili v prihodnjih dneh.

Prvi uspehi tekmovalstva se že odražajo v izvrševanju plana, katerega so v pocinkovalnici žice dosegli že 21. januarja, v elektrojeklarni 27. januarja in v žični valjarni 28. januarja. C. F.

Predsednik vlade LRS tovariš Miha Marinko bo kandidiral v Trbovljah

Okrajni zbor OF Trbovlje je v nedeljo razpravljal o nalogah Fronte za volitve v novo Ljudsko skupščino LRS. Predsednik okrajnega odbora OF Trbovlje tov. Kovač Viktor je v svojem referatu najprej nakazal velike pridobitve delavskega razreda Jugoslavije, nato pa je govoril o nalogah Fronte pri bodočih volitvah, ko bo morala vsaka organizacija in vsak aktivist posebej, izvršiti postavljeno nalogo. Nakazal je nekatere slabosti in napake, ki so se dogajale na njihovem terenu, ko se nekatere frontne organizacije niso dovolj borile za višji hektarski donos, ko so posvečale premalo pozornosti vprašanju zadružništva, premalo po so bili izkoriščani tudi vsi razpoložljivi lokalni viri, katerih je v trboveljskem okraju še precej neizkoriščenih. V bodoče bo zato treba še bolj razvijati in uresničevati bogate pobude širokih ljudskih množic.

V trboveljskem okraju bo 9 volilnih enot. V vsaki od teh bodo izvolili po enega poslanca. Ko je Okrajni zbor OF razpravljal o kandidatih v posameznih volilnih enotah, je sprejel naslednje predloge:

V 1. volilni enoti — Trbovlje-center je zbor z viharim ploskanjem sprejel predlog in si izbral za kandidata predsednika vlade LRS tovariša Miho Marinko, za njegovega namestnika tov. Forte Andreja.

Za hrastnik so izbrali organizacijskega sekretarja CK KPS tov. Sentjura Lidiho za njenega namestnika pa 18-kratnega udarnika tov. Slurja Antona.

V Zagorju bo kandidiral tovariš Klugej Franc, njegov namestnik pa bo tov. Kosmus Anica.

V četrti enoti — Trbovlje spodnji del bo kandidat tov. Voje Ivan, njegov namestnik pa bo Borštner Alojz, predsednik MLO Trbovlje.

Za Trbovlje zgornji del so izbrali kandidata tov. Pinteriča Ivana, za njegovega namestnika pa tov. Piki Jožeta.

Izpoln'evanje sklepov II. kongresa Zveze borcev je važna naloga n'enih članov

Zadnjo nedeljo je bil v Ljubljani II. kongres Zveze borcev Slovenije, kateremu so poleg 480 delegatov prisostvovali tudi člani CK KPS, člani vlade in številni zastopniki raznih množičnih organizacij ter predstavnik JA.

Po pozdravnih govorih zastopnikov tržaških in koroških partizanov in predstavnikov JA je imel referat tov. Ivan Maček, predsednik Glavnega odbora ZB Slovenije. V svojem uvodu je govoril o današnjem mednarodnem političnem položaju in o vojnouhajskiški vlogi, ki jo igra pri tem birokratska kasta Sovjetske zveze.

V zvezi s tem je tov. Maček poudaril, da morajo biti člani Zveze borcev aktivni v borbi za resničen mir, ki ga vodi naša Partija, vlada in narodi Jugoslavije. Dejal je, da dosedanje delo Zveze borcev ni bilo povsem usmerjeno po tem načelu borbe, ter so člani često opravljali tudi naloge drugih množičnih organizacij. Popuščali so glede organiziranja članstva, posebno malo so napravili v tem pogledu v

V Radečah kandidira predsednik okrajnega odbora OF Trbovlje tov. Kovač Viktor, njegov namestnik pa tov. Vrtačnik Mirko iz Zdol pri Litiji.

V 7. enoti — Cemšenik bo kandidiral tov. Dular Alojz, direktor rudnika Zagorje, za namestnika pa so izbrali tov. Babiča Vinka, rudarja iz Hrastnika.

Za 8. enoto Kisovec so postavili kandidata tov. Vipotnika Janeza, ministra za uvoz in izvoz vlade LRS, za njegovega namestnika pa tov. Burkelj Ferda, 25-kratnega udarnika v premogovniku Zagorje.

V 9. enoti — Zidani most so izbrali za kandidata znanega borca iz Trbovelj tov. Ribiča Alojza, za namestnika pa Ručman Valterja, železničarja iz Zidanega mosta.

Kolektiv rudnika Zagorje je že drugi prejel prehodno zastavo IO OF Slovenije

Sindikalni podružnici rudnika Zagorje je IO OF Slovenije že v drugič podl prelodno zastavo za dosežene uspehe v decembrskem tekmovalstvu. Zastavo je v imenu Izvsnega odbora Osvobodilne fronte Slovenije izročil tov. Juraš Jože, ki je čestitil kolektivu k njihovim uspehom.

Ob tej priliki je opozoril, da tudi sedaj, ko se začnejo priprave za volitve v novo Ljudsko skupščino, ne smemo pozabiti velikih pridobitev, katere je doslej izvojeval naš delavski razred, ampak je treba na vseh sestankih nenehno na te pridobitve opozarjati vse tiste, ki to tako radi pozabljajo ali jih ne morejo videti.

Iz rok zastopnika IO OF Slovenije je zastavo prevzel predsednik delavskega sveta tov. Tomaž Franc, ki se je v imenu kolektiva zahvalil za visoko priznanje. »Pred mesecem, ko smo sprejemali prvo zastavo« — je dejal tov. Tomaž — »sem obljubil, da zastava ne bo šla od nas. Pozneje, ko je bila borba trda, sem že skoro podvomil v uspeh. Toda po zaslugi najboljših smo prebrzdali težave in zmagali. To smo lahko dosegli zato, ker ima naš kolektiv staro tradicijo in jekleno voljo. Tudi za v bodoče obljubljam, da bomo storili vse, kar je v naših močeh, da izvojujemo novo zmago.«

Po slovesni izročitvi zastave je bilo proglašeno 232 udarnikov in 2 racionalizatorja. Med njimi je bil tudi tov. Burkelj Ferdo, ki kandidira pri volitvah v novo Ljudsko skupščino LRS kot namestnik kandidata v volilni enoti Kisovec in je bil sedaj že 25-let proglašen za udarnika.

okrajih Grosuplje, Trebnje, Trbovlje, Tolminu, v Radovljici in Kočevju. Zelo pereče je to vprašanje tudi v nekaterih partizanskih vaseh. Novozvoljeni okrajni odbori bodo morali temu vprašanju posvetiti več pozornosti in si zadati nalogo, da bodo v tem letu sprejeli v organizacijo vse tiste, ki imajo za to pogoje.

Nato je govoril še o skrbi Zveze borcev za invalide, o nalogah, ki jih imajo člani pri zbiranju zgodovinskih dokumentov iz narodnoosvobodilne borbe ter o važnosti izvenarmadne vzgoje naše mladine, ki je posebno v sedanjem mednarodnem položaju zelo potrebna.

Kongres je ob zaključku sprejel tudi vrsto važnih sklepov, ki se nanašajo na bodoče delo organizacije Zveze borcev.

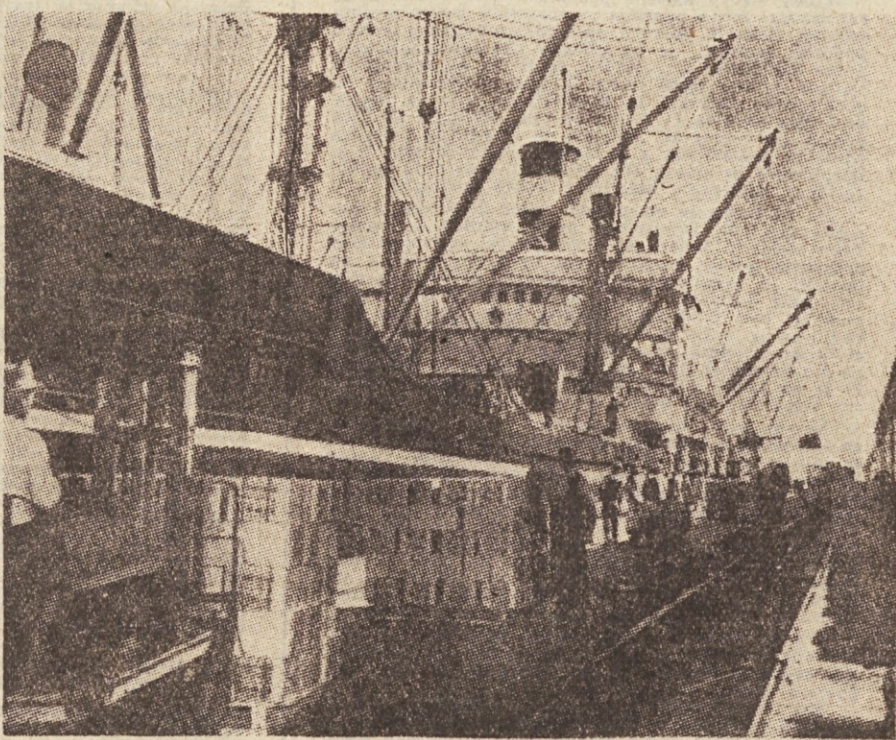
Letna skupščina sindikalne podružnice v Papirnici Vevče

V nedeljo je bil občni zbor sindikalne podružnice papirnice Vevče. Delovni kolektiv vevške papirnice je v minulem letu pokazal mnogo prizadevanja na vseh področjih dela, predvsem pa še v velikih naporih za pravočasno izpolnitev letnega plana. V znak priznanja so lanskega novembra prejeli tudi prehodno zastavo IO OF.

Toda poročila, še bolj pa diskusija, na letni skupščini sta pokazala, da je sindikalna podružnica dosegla zelo majhen napredek pri politični vzgoji svojega članstva. Tako SKUD »Jože Mazovec« zaradi notranjih razprtij lani ni dosegel skoraj nobenih bistvenih uspehov, kljub temu, da je dobil znatno finančno pomoč od upravnega odbora sindikalne podružnice. Tudi SSD »Papirničar« je lansko leto precej nazadovol, in to predvsem zaradi tega, ker ni prejel dovolj politične in materialne pomoči sindikalne podružnice.

Že dalj časa se v papirnici Vevče opaža, da so sestanki slabo obiskani. Temu je pripomoglo tudi to, da so v tovarni opustili radijski zvočnik, ki bi moral odigrati važno agitacijsko vlogo med sindikalnim članstvom. Šele na letni skupščini so se nanj spet spomnili ter sklenili, da bodo zvočnik čimprej izročili svojemu namenu.

Na letni skupščini se ni dovolj govorilo o pomenu in važnosti uredbe o varčevanju. Tudi predsednik podružnice je v svojem poročilu posvetil temu važnemu vprašanju malo prostora. Prav tako ni tovarniški odbor ljudske inspekcije v svojem delu dosegel kakih večjih uspehov. Kljub temu, da je bilo izvoljenih osem ljudskih inspektorjev, so ti ostali med seboj nepovezani in celo nepoznani.

Do sedaj je v naša pristanišča prispelo že 81.485 ton ameriških živil, ki so namenjena za ublažitev posledic lanske letošne suše. V ameriških pristaniščih pa je za prevoz že pripravljenih nadaljnjih 52.000 ton živil. Glede na potrebe potrošnje, bodo vsa ameriška živila za Jugoslavijo prispela v naša pristanišča do konca prve polovice maja.

Na sliki: Naša ladja »Hrvatska« natovarja pošiljko ameriške hrane, namenjeno za pomoč Jugoslaviji.

Kdo nosi posledice nekakovostnih proizvodov

Naš udomačeni pregovor »Kjer ni tožnika, ni sodnika« ima gotovo prav velik pomen pri izvajanju ukrepov, ki stremijo k temu, da bi se izboljšala kakovost naših proizvodov. Vsa prizadevanja s strani naših najvišjih državnogospodarskih organov pa bi ostala le na papirju, če bi tudi potrošniki ne bili vsaj površno seznanjeni z veljavnimi predpisi o kakovosti in se ne bi po njih ravnali.

Za smotrno izboljšanje kakovosti je torej pogoj, da potrošniki odkrivajo vse napake, ki jih zagrešijo proizvajalca podjetja ter ožigosajo nekakovostne izdelke.

Ce prejme ali nabavi potrošnik kakovostno neustrezen predmet, mora takoj vložiti pritožbo zoper kakovost. Pravilo velja, da za poslednje dobave proizvodov vlagajo potrošniki reklamacije proti kakovosti le pisмено. Staviti se mora komisijam zapisnik, od katerega dobe po en izvod pošiljatelj-proizvajalec in njegova nadrejena ustanova.

Ne moremo trditi, da je v poslednjem času pri nas dokaj primerov dokazane neustreznosti proizvodov. Dejstvo pa je, da se je v tem pogledu stanje že precej izboljšalo. To velja predvsem za proizvajalca podjetja v Sloveniji. K temu izboljšanju so mnogo pripomogli potrošniki sami, ki so že na mestu dobave zavračali sprejem nekakovostnega blaga, predvsem pa predmetov za široko potrošnjo. Proizvajalca podjetja so bila na ta način resnično primorana, da izdelujejo le kakovostno blago, tako po okusu potrošnika, kakor po trpežnosti.

Ko je železniška kurilnica Novo mesto prejela iz obdobja popravila lokomotivo št. 25020, pri kateri so se že po prvih voznih pokazale iste nepravilnosti, ki so obstajale pred popravilom, je šlo nekakovostno popravilo na račun proizvajalca — železniške delavnice Maribor, ker je bila vložena reklamacija proti kakovosti izdelka oziroma popravila.

Mestna klavnica MLO Ljubljane je Podjetju za preskrbo železničarjev dobavila novembra 1950 nekakovostno salamo, ki je med drugim vsebovala previsok odstotek vode (48,2). Ker prevzemajoče ni prigovarjalo kakovosti ob prevzemu, so se potrošniki upravičeno pritoževali, vendar brezuspešno (ker je bil zamujen rok za vložitev reklamacije).

Železniška delavnica Službe za zveze je prejela od Blok-signalne delavnice Crveni Krst — Niš površno izdelane stalne signale s konstrukcijskimi hibami. Uporaba dobavljenih signalov je bila mogoča šele s precejšnjo predelavo. Pri tem popravilu so nastali materialni in mezdni stroški v znesku 49.200 din. Prejemnik je predpisno vložil reklamacijo proti kapovosti imenovanih izdelkov in je te hkrati stavil na razpolago proizvajalcu s prietvkom, da le-ta mora poravnati nastalo škodo. Ker proizvajalec v danem roku in niti na ponovne

opomine ni rešil reklamacije, se je zadeva predala arbitražnemu sodišču. Glavnemu skladišču materiala Zalog je dobavila Šumska uprava v Knjaževcu iz Srbije 6 kub. metrov nekakovostnih, surovih in neobdelanih države za krampe v teži 2.864 kg za znesek 26.312 din. Po pogodbi bi moral biti izdelani ti držaji iz klane bukovnega lesa v dolžini 1 m, dobavljene so pa bile same okroglice raznih vrst lesa in dolžine pod 1 m ter različnega premera od 3—7 cm.

Nabavna cena izdelanega držaja je pri nas 16 din, vsak kos dobavljenih okleščkov je pa bil priračunan s ceno okoli 20 din. Zaradi vsesplošne neustreznosti dobave držajev in ker bi z obdelovanjem lahko pridobil prejemnik le okrog 40% držajev za drugo — ročno — orodje, je bila vložena reklamacija proti neustreznosti kakovosti z zahtevo, da proizvajalno podjetje prizna in poravnava prejemniku škodo v znesku 25.474 din. Dobavitelj je pod silo dokazov odredil, da se mu celotna pošiljka vrne na njegove stroške, vključno s stroški, ki so nastali pri prejemniku in pa stroški železniškega prevoza za ponovno pošiljko. Na ta način je nesolidno proizvajalno podjetje nosilo okoli 30.000 din škode.

Pri izvajanju uspešne in dobre kontrole kakovosti v samih proizvajalnih podjetjih, bi nekakovostnih proizvodov potrošniki sploh ne smeli dobiti za uporabo. Že delavec sam v proizvajalnem podjetju bi kot strokovnjak moral imeti čut in odgovornost, da bi neustrezen proizvod zadržal, nikakor pa ne štel za kakovostno polnovredno. Norme same bi pa morale biti tako prilagojene, da bo kakovost proizvodov v polni meri obvarovana. Pred samo odpremo proizvodov iz proizvajalnih podjetij je od leta 1948. dalje še obvezno odredjena kontrola kvalitete. Kjer se ta morda smotrno še ne izvaja, je dolžnost vodstev proizvajalnih podjetij, da kontrolo vpeljejo v lastnem kot v splošnem ljudskem interesu ter v cilju dejanskega izboljšanja kakovosti naših proizvodov.

Z. F.

Koordinacijski odbori socialnega zavarovanja

Pri izvajanju socialnega zavarovanja je nastala zlasti v zvezi s prenosom izplačilne službe na podjetja in ustanove potreba po tesnem sodelovanju vseh zainteresiranih predstavnikov ljudske oblasti, uprav podjetij in ustanov, zdravstvene službe in sindikatov z okrajnimi upravami za socialno zavarovanje. Dokler ne bomo ustanovljeni sveti za socialno zavarovanje in ne bomo dobili izdala zvezna vlada, je naloga predsednikov svetov za socialno skrbstvo, da poskrbijo za formiranje koordinacijskih odborov pri okrajnih upravah za socialno zavarovanje in pri vseh večjih podjetjih.

V delokrog koordinacijskih odborov za socialno zavarovanje spada predvsem reševanje problemov v zvezi z nenormalnim odstotkom bolnikov, izboljšanje zdravstvene službe, higijene, tehnično zaščitnih naprav, preprečevanje nepravilnih izdatkov za kratkoročne dajatve socialnega zavarovanja, zlasti izdatkov za potne stroške, ki dosega milijonske zneske, skratka borba za dosledno realizacijo plana varčevanja.

Koordinacijski odbori morajo izvajati strogo kontrolo nad izdatki socialnega zavarovanja za ohranitev in potne stroške ter v določenih primerih predlagati kazenske ukrepe, analizirati vzroke naraščanja potnih stroškov ter iskati načine, s katerimi bi bilo mogoče preprečiti neutemeljene izdatke za potne stroške v posameznih ambulantnih okoliših. Koordinacijski odbori pri podjetjih morajo zainteresirati delavske svete, da na svojih sejah razpravljajo tudi o ukrepih za znižanje izdatkov za kratkoročne dajatve socialnega zavarovanja.

Po dosedanjih podatkih so že ustanovljeni koordinacijski odbori socialnega zavarovanja pri svetih za socialno skrbstvo sledečih OLO-ov: Ljubljana — RLO I in V, Celje-mesto, Celje-okolica, Gorica, Idrija,

Vojna na Koreji traja dalje kljub temu, da sta v zadnjem času obe strani pokazali nekoliko več dobre volje za mirno rešitev tega perečega vprašanja. Politični odbor OZN je v zadnjih dneh razpravljal o dveh resolucijah za prenehanje sovražnosti na Koreji:

1.) O ameriški resoluciji, ki je zahtevala, da pekinško vlado proglasi kot napadalno na Koreji. V resoluciji se nadalje zahteva tudi uvedba gospodarskih in političnih sankcij proti LR Kitajski, če bi ta zavračala mirno rešitev korejskega vprašanja.

2.) O resoluciji Indije in 11 arabsko-azijskih držav, ki je predvidevala takojšen sestanek sedmih držav (Egipt, LR Kitajska, ZDA, SZ, Anglija, Indija in Francija), na katerem bi najprej sprejeli sklep o takojšnjem prenehanju sovražnosti na Koreji. Šele po prenehanju sovražnosti bi rešili tudi ostala vprašanja Daljnega vzhoda (umik ameriških čet s Formoze ter sprejem LR Kitejske v OZN).

Večina držav je v začetku zagovarjala mnenje, da je treba sprejeti resolucijo 12 držav, kateri edina pušča odprta vrata za sporazum z LR Kitajsko. Posamezne države so se zanj zavzele še posebno zato, ker je nanjo pristala tudi LR Kitajska. Toda medtem je Warren Austin izjavil, da ZDA sicer zahtevajo obdobje LR Kitajsko kot napadalke na Koreji, vendar puščajo še nadalje odprta vrata za pogajanja z LR Kitajsko.

Kljub temu so nekatere države še vedno nasprotovale ameriški tezi, da je treba podvzeti proti LR Kitajski takoj odločne gospodarske in politične ukrepe. Zaradi tega so bile ZDA primorane popraviti prvotno besedilo resolucije tako, da se bodo sankcije proti LR Kitajski podvzele šele takrat, če ta ne bo pokazala nikakega prizadevanja za mirno ureditev korejskega vprašanja.

Vendar ta popravek k ameriški resoluciji, ki ga je predložil libanonski delegat, nima nobene praktične vrednosti, ker je LR Kitajska že izjavila, da se v primeru sprejema ameriške resolucije sploh ne bo več pogajala z OZN. Ameriško resolucijo je v razpravi podprlo 35 držav, med njimi tudi Anglija in Francija. V razpravi o obeh predloženih resolucijah je indijski delegat govoril o ameriški resoluciji ter je v zvezi s tem dejal: »Po mnenju moje vlade, ki temelji na najboljših in zadnjih informacijah, bi

KAJ BO OGOTOVORIL PEKING?

to (sprejem ameriške resolucije — op. ur.) pomenilo dokončno izgubo slehernega upanja na mirno rešitev.« Rau je obenem poudaril, da bi pomenil sprejem ameriške resolucije ponovitev podobne napake, kakor takrat, ko je OZN dovolila prehod preko 38. vzprednika.

Naša država je podprla resolucijo 12 držav. »Glasoval bom za resolucijo 12 držav,« je dejal jugoslovanski delegat v političnem odboru OZN, »ker menim, da bi odobritev ameriške resolucije omogočila zakriti pravi značaj vojne na Koreji in politiko, ki nasprotuje interesom miru.«

Toda kljub tem jasnim svarilom Benega Raua in našega predstavnika je politični odbor zavrnil resolucijo 12 držav ter sprejel ameriško resolucijo. Zaradi tega bomo morali pogledati v oči možnostim novih trenj in vojaških obračunavanj, ne samo na Daljnem vzhodu, ampak na vsem svetu. Spričo tega danes ves svet zaskrbljeno pričakuje odgovor na eno samo vprašanje:

Kaj bo na to odgovorila LR Kitajska? Ali bo se povečala svoj vojaški pritisk na Koreji, ali bo kako drugače skušala rešiti Korejsko vprašanje? Ali bo LR Kitajska storila tako, kakor je prejšnji mesec dejal Pandit Nehru, da bo v primeru, če bi bila LR Kitajska proglašena za napadalno na Koreji, ta odprto intervenirala v Indokini, Siamu in Birmi.

Informirojevske zločinci in zločinci stare izdajalske emigracije so se znašli na zatožni klopi

zločinci stare izdajalske emigracije so se znašli skupaj na zatožni klopi

Pred vojaškim sodiščem v Beogradu je bila razprava proti skupini vohunov in diverzantov iz vrst izdajalske emigracije in njenih pomočnikov v državi. Med obtožniki je nekaj obtožev bilve jugoslovanske vojske, bradanih generalom Milutinom Stefanovićem na delu, poleg teh sta obtožena tudi bivša ministra Kosta Kumanudi in Velimir Popović. Nekaj obtožencev pa pripada različnim poklicem od advokata do navadnega delavca.

Obtožnica navaja, da so se v drugi polovici leta 1948 in naslednje leto posamezne skupine izdajalske emigracije v inozemstvu okrepile ter začele pošiljati v našo državo izvebane vohune in teroriste. Središče teh diverzantov in špijnov pa je v Parizu in ga sestavljajo Peter Karadžordjevič in bivši generali in ministri Todor Milčević, Dragiša Cvetković, Vlada Popović in drugi. Ta zarotniška središča v inozemstvu so začela pošiljati svoje agente v Jugoslavijo ob priložnosti sovražnih akcij SZ in njenih satelitskih držav. Tako se je v svojih zločinskih načrtih vnovič znala stara izdajalska enotnost, ki združuje monarhiste, četnike, ustaše, mačkove, klerofasiste in gestapove.

Zarotniki, ki so prišli iz inozemstva, so v naši državi takoj poskušali nekdane elemente monarhofasistične diktature in so v različnih nove Jugoslavije, bivša ministra Kumanudija in Popovića, odvratnika Jovana Zdravkovića, bivšega žandarmerijskega generala Miljutina Stefanovića, s katerimi so v Beogradu ustanovili ilegalni odbor za zbiranje sovražnih elementov iz nekdanih meščanskih strank, da bi prevzeli oblast v trenutku, ki se po njihovem mnenju »čedalje bolj bliža«.

Nekaj obtožencev ima na vesti tudi vojne zločine v raznih krajih med okupacijo. Zaradi mnogih dokazov, je v razpravi večina obtožencev priznala navedbe obtožnice, vse pa je tajil general Stefanović, ki je imel nalogo zbirati predvsem bivše orožnike, da bi zasedli v Beogradu razne ustanove »ko pride trenutek«.

V svojem zaključnem govoru, ki ga je imel podprli javnega tožila FLRJ Milovan Gavrilović, je zahteval za vse obtožence najstrožjo kazen.

Ali ste že plačali naročnino?

Vse naše naročnike, ki nimajo plačane naročnine za minulo leto, ali so z njo kakor koli v zaostanku, opozarjamo, da bomo ustavili pošiljanje lista vsem, ki svojih obveznosti ne bodo pravočasno izpolnili.

Izpolnite svojo dolžnost do »Delavske enotnosti« in ne odlašajte s plačilom, če želite, da boste prejeli list v redu in brez prekinitev.

UPRAVA

Po svetu

V teku tega meseca bi moral biti v Zenevi kongres kominformističnih »pristaev miru«. Vendar je kantonalna skupščina v Zenevi skupaj s federalnimi oblastmi sklenila, da ne bo dovolila, da bi bil kongres v Zenevi.

V Frankfurtu ob Odri je bil podpisani protokol o določitvi obmeje črte na Odri in Nisi, med Vzhodno Nemčijo in Poljsko. V zvezi s tem je zahodnonemški kancler Adenauer že protestiral ter izjavil, da pripada tozadevna odločitev samo tistim državam, ki bodo podpisale mirovno pogodbo z Nemčijo.

Dosedanjemu holandskemu zunanjemu ministru Dirku Stikkerju se vedno ni uspelo, da bi sestavil novo vlado. Znano je, da je dosedanja koalicijska vlada pod predstvom Wilhelma Dreesa izdala priložničen, eden, ker je parlament obradil stališče vlade do vprašanja bodočnosti nizozemskega dela Nove Gvineje.

Naša država in Avstrija sta 27. januarja sklenili sporazum, da uvedeta redne diplomatske stike.

Poveljnik vojaških sil držav Atlantiskega pakta general Eisenhower je določil za svoja pomočnika angleškega feldmaršala Bernarda Montgomerya in francoskega generala Pierra Alphonse Julina. General Julin je bil pred kratkim imenovan za generalnega inspektorja francoske vojske. General Bernard Montgomery pa je vrhovni poveljnik oboroženih sil članov bruselskega pakta.

V ponedeljek je bil v Tel Avivu podpisan trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Izraelom. Po tem sporazumu bo Jugoslavija dobavila Izraelu les, cement, stroje in ruđe v vrednosti 2.500.000 dolarjev. Izrael pa bo dobavil Jugoslaviji industrijsko orodje, predvno in južno sadje v vrednosti 1.500.000 dolarjev.

Francoski vojaški proračun za leto 1950 znaša 740 milijard frankov. Francija pa bo kot članica Atlantiskega pakta dobila za oborožitev še 300 milijonov dolarjev iz programa za vzajemno pomoč. Francoski obrambni minister Jules Moch je izjavil, da bo vsak Francoski moral žrtvovati povprečno 8000 frankov za oborožitev.

V ponedeljek so se pomorske enote kitajske vojske izkrcale na majhnem otoku Taichang pri izlizu reke Min. Severnovzhodni del otoka Kitajske čete so že zgradile mostičke na tem otoku in so se že začeli ogroženi boji proti Kuomintangovi sili. Ta otok so Kuomintangovci uporabljali kot oporišče za preskrbovanje svojih čet.

Akcijski za pošiljanje pomoči Jugoslaviji v zvezi z letošnjo sušo, se je pridružil tudi organizacija »Mladina vseh narodov«, katere sedež je v New Yorku. V pismu, ki ga je te dni prejel od te organizacije Centralni komitej Ljudske mladine Jugoslavije, je bil ta naprosen, naj pošlje seznam družin, ki imajo sinove in hčere ter so prizadete po suši.

Izšla je 5-6. številka »Sindikata« za leto 1950

Te dni je izšla 5 in 6 številka glasila Centralnega odbora ZSJ za leto 1950 z naslednjo vsebino:

Brane Jevremović: Osnovni zakon o gospodarjenju z državnimi gospodarskimi podjetji in višjih gospodarskih združenj s strani delovnih kolektivov — izraz ustvarjalne sile našega delavskega razreda. — **Mišo Pavličević:** Vloga sindikatov pri usposabljanju delovnih ljudi za gospodarjenje s podjetji. — **Dragoslav Velić:** Vloga sindikata v službenih in javnih ustanovah v zvezi z reorganizacijo državne uprave. — **Grga Jankec:** Naloge sindikatov na področju preskrbovanja delavcev in uslužbencev. — **Ašer Deleon:** Nekaj načelnih vprašanj v zvezi z metodo vodstva v sindikatu.

Iz zgodovine sindikalnega gibanja Jugoslavije — **Josip Cazi:** Sindikalno gibanje Jugoslavije in monarhofasistična diktatura leta 1929—33.

Sklepi XIII. plenuma Centralnega odbora ZSJ — Iz dela sindikalnih organizacij: Kulturnoprosvetno delo v sindikalnih organizacijah, gradbeniški delavci (H. Čehić), Ob volitvah delavskih svetov in upravnih odborov podjetij (M. N.), Obvestila — Ob novi uredbi o fondu za kulturnoprosvetno delo (E. H.), O predvodi delavcev v nazive (S. U.).

Delavec, ki gre v pokoj, ne sme ostati nepreskrbljen

Skrb za našega delovnega človeka je še vedno ena važnih nalog sindikalnih organizacij, posebno še, če gre tu za bolnega ali starejšega človeka, ki ima že vse pogoje za starostno upokožitev.

Imamo pa mnogo primerov, da take ljudi podjetja odpušča, ne da bi se prej kdo zanimal, ali je njihova prošnja za upokožitev že rešena, tako da bi lahko že v naslednjem mesecu prešli svojo pokojnino. Na ta način taki delavci po več mesecev ostanejo brez vsakih sredstev za preživljanje sebe in svoje družine in se upravičeno pritožujejo tako na sindikat kakor tudi na upravo podjetja.

Tovarna kovanega orodja v Zrečah je odpustila iz službe tovariša Pliberška Franca s 1. avgustom 1950, čeprav konec novembra njegova prošnja za pokojnino še ni bila rešena. Ves ta čas je bil imenovan tovariš brez kakršnih koli sredstev. Kje je bila in kaj je v tem primeru storila sindikalna organizacija?

Ce je skrb za delovnega človeka ena izmed naših važnih nalog sindikalne organizacije, potem ne sme dopustiti, da bi podjetja odpustala stare in bolne ljudi iz službe preden so rešene njihove prošnje za odmero »pokojnine«, katero morajo prejeti takoj naslednji mesec po ustavitvi plače v podjetju.

Da bi bile prošnje za upokožitev čim hitreje rešene, je dolžnost sindikalne organizacije, da vse tiste tovariše, ki so pred upokožitvijo, opozori, da si pravočasno nabavijo vse potrebne dokumente. Tako bo na eni strani Zavod za socialno zavarovanje lahko pravočasno rešil vse prošnje, na drugi strani pa bo naš delovni človek pravočasno prejel svojo zaslužno pokojnino.

B. M.

Partizanski tisk

Sindikalna založba namerava izdati ponatis »Delavske enotnosti« ljubljanske, primorske in gorenske izdaje ter »Delavske enotnosti« — Unita operaia za Trst.

Ta tisk je izhajal od leta 1942. do 1945.

Naprošamo vse, ki imajo te izvide še ohranjene, da jih pošljejo čimprej na vpogled: Uredništvo Sindikalne založbe, Ljubljana, Masarykova 14-II.

Tobačna tovarna v Ljubljani praznuje te dni 80-letnico obstoja in je najstarejša tobačna tovarna v Jugoslaviji. Po kapaciteti izdelave cigaret ni največja, vendar je edini tobačni kombinat, ki poleg cigaret izdeluje še druge tobačne izdelke, kakor cigare, tobak za žvečenje, nosiljane in tobačni izvleček.

Tobačna tovarna v Ljubljani je dne 13. marca 1871 pričela obratovati v začasno najetih prostorih stare cukrarne v Ljubljani. Še istega leta je bilo zaposlenih 1000 oseb. V prvem letu so izdelali 17.450.000 cigar, naslednje leto pa že 61.700.000. Te cigare so po kakovosti kmalu zaslovice po vsej avstro-ogrski državi. Posebno priznane so bile »ljubljanke viržinke«.

Še istega leta so začeli s tehničnimi pripravi za zgraditev nove tovarne. Po odobritvi načrtov je bila že jeseni 1871. leta odobrena zidava na sedanjem zemljišču, katerega je mestna občina ljubljanska brezplačno prepustila tovarni. Z gradnjo se je pričelo spomladi 1872. leta in je bilo do zime v grobem že dograjeno prvo glavno fabričarsko poslopje s sušilnicami in dvema skladiščema. Drugo leto so z deli nadaljevali, tako da se je 1. avgusta 1873 tovarna že preselila v svoje sedanje prostore ob Tržaški cesti.

Tovarna se je hitro razvijala in je že po nekaj letih zavzela od 29 tovarn v Avstriji tretje mesto za Sedletem in Heinburgom. V tovarni je bilo zaposlenih 2500 ljudi, od katerih jih je 600 izdelovalo »viržinke«. Delavci so prihajali v tovarno iz vasi in si gradili svoje domove v bližini tovarne ter se je tako razvil sedanji zahodni del Ljubljane.

Proizvodnja, ki je bila vse do leta 1914 stabilna, je med prvo svetovno voj-

no zaradi pomanjkanja ljudi in surovin hudo nazadovale. Ta padec proizvodnje se tudi po prvi svetovni vojni ni dosti popravil in je dosegel le še polovico predvojne izdelave. Vzrok temu je bil, da je Uprava državnih monopolov v Beogradu favorizirala tovarne na jugu države.

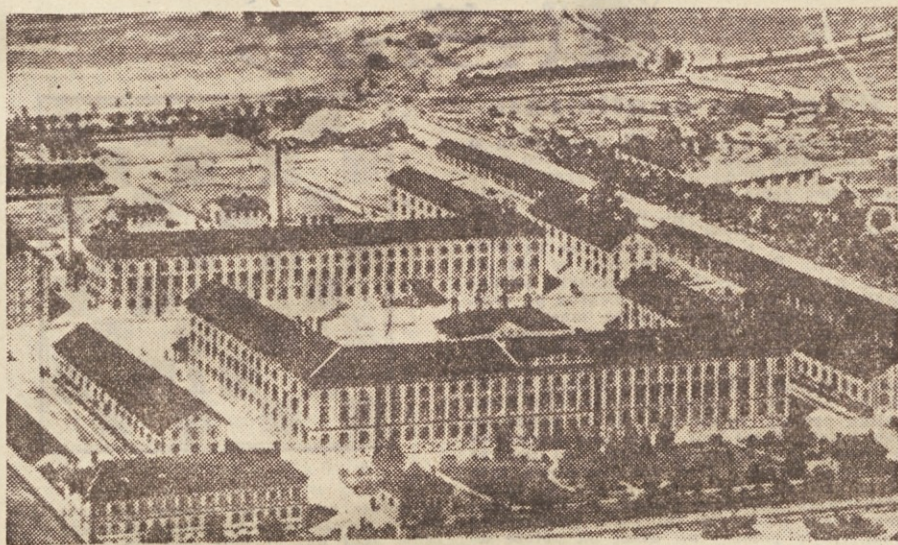
Italijanski in nemški okupator sta naša skladišča v tovarni polna in sta jih tudi dosledno izpraznila. Bombni napad med vojno je močno poškodoval objekte in inventar v tovarni.

Ilegalno delo OF v tovarni je med okupacijo zajelo najširši razmah, saj je bilo zaradi izdateljev preganjanj in zaprtih 72 članov kolektiva, 13 pa jih je žrtvovalo svoja življenja v borbi za lepšo bodočnost.

Po osvoboditvi so kolektiv čakale težke naloge — popraviti porušeno tovarno. Z nad 12.000 prostovoljnimi urami dela je kolektiv uspelo že po enem letu popraviti porušene tovarniške objekte.

Stalno povpraševanje po tobačnih izdelkih na trgu je zahtevalo vedno večjo proizvodnjo, katere je iz leta v leto narasčala, tako da tovarna danes s istimi stroji izdeluje za 98% večjo količino cigaret ali trikratno predvojno količino. Kako pa se je dvignil polet delavstva, lahko vidimo iz tega, da ima tovarna danes kljub močno povečani proizvodnji predvojno število delavstva.

24. avgusta 1950 je delavstvo prevzelo tovarno v svoje roke in je ta način upravljanja pokazal velik napredek kolektiva, ne samo v proizvodnji, ampak tudi na vseh področjih dela, saj je v tekmovanju v počastitev desete obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte že drugič zasedel prvo mesto med podjetji prehranske industrije.

Tobačna tovarna leta 1900

Kdo se lahko poslužuje olajšav na železnici

Ker so si nekatere sindikalne podružnice svoje tolažilne določila določile po potniških tarifah, ki govorijo o skupinskih potovanjih z rednimi potniškimi vlaki in ker so se poleg tega pojavljale tudi razne nepravičnosti in zlorabe, je tarifni oddelek Ministrstva za železnice v sporazumu s Centralnim odborom ZSJ spremenil način izdajanja sindikalnih objav za potovanje, in sicer po sledečih smernicah:

1. Da bi se članom sindikatov omogočilo uporabljanje prevozne olajšave po 10.-A členu 1. zvezka Potniške tarife n. pr. tekmovanje, izleti, kongresi, plenumi, posvetovanja, prireditve itd., smejo izdajati objave za skupinska potovanja edinele neposredni višji sindikalni forumi, t. j. krajevni odbori sindikatov, okrajni sindikalni sveti itd., in sicer na podlagi vloge upravnih odborov sindikalnih podružnic, iz katerih mora biti razvidno število udeležencev in namen skupinskega potovanja.

2. V krajih, kjer so samo sindikalni potniški domovi, izdajajo za te namene objave sindikalne podružnice, v katerih so vključeni vsi domovi.

3. Objave se smejo izdajati samo za namene, ki so navedeni v 10.-A členu 1. zvezka Potniške tarife, n. pr. za tekmovanja, letovanja, kongrese, skupščine, posvetovanja, plenuma, prireditve, razstave, izlete itd.

4. Objave za skupinska potovanja se v nobenem primeru ne smejo izdajati za namene, ki niso navedeni v potniški tarifi ali za namene, ki ne ustrezajo tarifnim določbam. V nobenem primeru se ne smejo izdajati objave članom sindikatov, ki potujejo ob nedeljah in praznikih na obisk k svojim družinam, prijateljem itd.

Opozarjamo vse sindikalne podružnice in posamezne člane sindikatov, da to tolažilno temeljito preučijo in se ravajo po izdanih navodilih, da ne bi imeli neprijetnosti na potovanjih, ker ima železniško revizijsko osebo strogo nalogo priznati samo take sindikalne objave, ki so upravičene po točki 1-4 objavljenih navodil.

5. Če član sindikata, ki se poslužuje olajšav na železnici, ne upošteva pogojev, ki jih določajo sindikalni sveti, ki so odgovorni za izdajanje objav, se lahko odloži na samem delovnem mestu ali v bližini stanovanja (seveda če ne posredno v bližini stanovanja delavca) in da tja prihaja udeležitelj iz najbližje redne šole, v pomoč pa so mu lahko administrativni nameščenci tega obrata. V takih primerih je osnovati šolski odbor pri določenem sindikalnem področju, ki pa prevzema v mnogem delu naloge neposrednega vodstva tega tečaja (razen pouka) med katere sodi tudi dolžnost ureditve časovne učilnice in podobno. Taki tečajji na delovnih bodo delovali predvsem v času delovne sezone in jih je treba tudi temu primerno notranje prilagoditi in časovno uskladiti.

6. Končno pa bo treba organizirati tečaje teh stopenj tudi na vseh, kjer stanujejo delavci, ki so redno zaposleni (v okolici kraja, v katerem je podjetje), ali kjer so doma sezonski delavci, ki sletno sezono prihajajo na delovna mesta, v zimskem času pa ostajajo doma. Za osnovanje takih šol so odgovorni šolski odbori pri sindikalnih svetih za svoje območje. Za organiziranje takih šol sindikalni sveti dajo pobudo potem »vseh« sindikalnih aktivov za osnovanje šolskih odborov v domači vasi in jim pomagajo pri organizaciji šol. To pomoč obstaja predvsem v tem, da jim posredujejo preglede nad delavstvom, izrednim v določenih vseh in njihovi potrebi po izobraževanju, da iz sredstev sindikalnih podružnic in lastnih proračunskih sredstev finančno dotirajo vzdrževanje teh šol in končno, da posredujejo pri oskrbovanju obiskovalcev teh šol z učnimi pripomočki. Za delo teh tečajev na vasi je najprimernejši zimski čas in je tudi temu primerno treba prilagoditi razporeditev učnih ur, tako da se v tem času v glavnem tečaj zaključi. To je zlasti važno prav za osnovni prosvetni tečaj.

Kakor koli je naglašena prvenstvena nujnost organizacije teh dveh stopenj delavskih šol za delavce gradbene, lesne in kmetijske stroke, v kateri je najmočnejši in stalen dotok delavcev, nižjo izobrazbo, kateri je omogočeno, da svojo izobrazbo dobi na redni osnovni ali srednji šoli. Vsak prijavljene je dolžan redno obiskovati pouk in ima vsako neupravičeno izostajanje od pouka za posledico, da se takega

jave sindikalne podružnice teh potniških določil, v katerih so vključeni vsi domovi.

3. Objave se smejo izdajati samo za namene, ki so navedeni v 10.-A členu 1. zvezka Potniške tarife, n. pr. za tekmovanja, letovanja, kongrese, skupščine, posvetovanja, plenuma, prireditve, razstave, izlete itd.

4. Objave za skupinska potovanja se v nobenem primeru ne smejo izdajati za namene, ki niso navedeni v potniški tarifi ali za namene, ki ne ustrezajo tarifnim določbam. V nobenem primeru se ne smejo izdajati objave članom sindikatov, ki potujejo ob nedeljah in praznikih na obisk k svojim družinam, prijateljem itd.

Opozarjamo vse sindikalne podružnice in posamezne člane sindikatov, da to tolažilno temeljito preučijo in se ravajo po izdanih navodilih, da ne bi imeli neprijetnosti na potovanjih, ker ima železniško revizijsko osebo strogo nalogo priznati samo take sindikalne objave, ki so upravičene po točki 1-4 objavljenih navodil.

5. Če član sindikata, ki se poslužuje olajšav na železnici, ne upošteva pogojev, ki jih določajo sindikalni sveti, ki so odgovorni za izdajanje objav, se lahko odloži na samem delovnem mestu ali v bližini stanovanja (seveda če ne posredno v bližini stanovanja delavca) in da tja prihaja udeležitelj iz najbližje redne šole, v pomoč pa so mu lahko administrativni nameščenci tega obrata. V takih primerih je osnovati šolski odbor pri določenem sindikalnem področju, ki pa prevzema v mnogem delu naloge neposrednega vodstva tega tečaja (razen pouka) med katere sodi tudi dolžnost ureditve časovne učilnice in podobno. Taki tečajji na delovnih bodo delovali predvsem v času delovne sezone in jih je treba tudi temu primerno notranje prilagoditi in časovno uskladiti.

6. Končno pa bo treba organizirati tečaje teh stopenj tudi na vseh, kjer stanujejo delavci, ki so redno zaposleni (v okolici kraja, v katerem je podjetje), ali kjer so doma sezonski delavci, ki sletno sezono prihajajo na delovna mesta, v zimskem času pa ostajajo doma. Za osnovanje takih šol so odgovorni šolski odbori pri sindikalnih svetih za svoje območje. Za organiziranje takih šol sindikalni sveti dajo pobudo potem »vseh« sindikalnih aktivov za osnovanje šolskih odborov v domači vasi in jim pomagajo pri organizaciji šol. To pomoč obstaja predvsem v tem, da jim posredujejo preglede nad delavstvom, izrednim v določenih vseh in njihovi potrebi po izobraževanju, da iz sredstev sindikalnih podružnic in lastnih proračunskih sredstev finančno dotirajo vzdrževanje teh šol in končno, da posredujejo pri oskrbovanju obiskovalcev teh šol z učnimi pripomočki. Za delo teh tečajev na vasi je najprimernejši zimski čas in je tudi temu primerno treba prilagoditi razporeditev učnih ur, tako da se v tem času v glavnem tečaj zaključi. To je zlasti važno prav za osnovni prosvetni tečaj.

Kakor koli je naglašena prvenstvena nujnost organizacije teh dveh stopenj delavskih šol za delavce gradbene, lesne in kmetijske stroke, v kateri je najmočnejši in stalen dotok delavcev, nižjo izobrazbo, kateri je omogočeno, da svojo izobrazbo dobi na redni osnovni ali srednji šoli. Vsak prijavljene je dolžan redno obiskovati pouk in ima vsako neupravičeno izostajanje od pouka za posledico, da se takega

delavce ostalih narodnosti, ki so na nekem področju v večjem številu zaposleni ali pa strnjeno prebivajo na določenem teritoriju je treba osnovati tečaje v njihovem materinem jeziku in na osnovi učenega programa Min. prosvete njihove ožje domovinske republike, (Srbi, Hrvati, Makedonci itd.).

Kako in kje naj organiziramo delavske gimnazije?

Delavske gimnazije so namenjene tako delavcem kakor nameščencem, vendar se lahko vpíše v te šole samo tisti, ki je zaposlen in je uspešno dovršil osnovno šolo (redno ali v osnovnem prosvetnem tečaju). Uredbo o nazivih delavcev je razvidno, da mora imeti nižjo srednješolsko izobrazbo vsak delavec, ki hoče doseči naziv specialista. To izobrazbo pa morajo imeti tudi vsi nameščenci in uslužbenci v administrativni, trgovski, gostinski, zdravstveni stroki itd.

Kakor dajo za osnovanje vseh nižjih stopenj delavskih šol pobudo sindikalne organizacije, tako dajejo tudi pobudo za odpiranje delavskih gimnazij, pa naj so to sindikalne podružnice ali pa sindikalni sveti. Z vprašanji osnovanja delavske gimnazije se prav tako bavi šolski odbor, kot z vprašanji nižjih tečajev. Kjer ostaja še šolski odbor, se pravzaprav ta odbor bavi z organizacijo vseh stopenj delavskih šol, vključno s delavskimi gimnazijami.

Delavske gimnazije trajajo dve šolski leti (štiri semestra) poukom šestkrat tedensko po dve uri), kar se lahko prilagodi možnostim in pogojem v danem kraju, vendar ne v škodo učnih ur, ampak se sme spreminjati samo razporeditev učnih ur. Pouk se mora vršiti po učenem predmetniku, ki ga je predpisalo Min. za prosveto LRS in ki predvideva poučevanje materinega jezika, srbo-hrvaškega jezika (v prvem semestru), zgodovine, zemljepisa, matematike, fizike, kemije, biologije in risanja, docim se bo tuje jezike poučevalo fakultativno. Redni učenci nižjih gimnazij ne morejo biti slušatelji delavskih gimnazij.

Delavske gimnazije bodo organizirane kot posebni oddelki pri vseh rednih gimnazijah, v kolikor bo za to prišla pobuda od sindikalnih organizacij v dotičnem kraju, in to v takem obsegu, kakršnega dopuščajo objektivne možnosti, (učni prostori, učitelji in profesorji, proračunske možnosti). Tudi vzdrževanje teh gimnazij bo v okviru rednega proračuna državnih prosvetnih organov. Seveda v kolikor bo dotok v te gimnazije večji, kakor bodo dopuščala finančna sredstva, bodo gotov delež pri vzdrževanju delavskih gimnazij prilevale tudi sindikalne organizacije. Vendar pa v načelu pride vzdrževanje delavskih gimnazij v okvir rednih proračunov državnih prosvetnih organov.

Ob Prešernovem prazniku

Slovenski narod praznuje vsako leto 8. februarja svoj največji kulturni praznik, saj je na ta dan za vedno zatisnil oči v letu 1849 njegov največji sin, pesnik dr. France Prešeren. Ne praznuje se samo zato, ker je Prešeren zanesel slovensko oblikovano besedo daleč čez meje svoje domovine, ne samo zato, ker je s svojimi pesmi duignil slovensko besedo do njene oblikovalne moči — ampak tudi zato, ker je s svojimi idejami svobodoljubnosti, pravičnosti, ljubezni med ljudmi in narodi dal narodu tisto dvojce, ki je potrebno vsakemu ljudstvu, ki se bori za svoje pravice, namreč ponos in pogum. Ponos slovenskega čustvovanja, izpovedovanja, samozavesti in pogum zahtevanja pravičnosti in spoštovanja, kar je slovenski narod vodilo v njegovi borbi od leta 1848 pa do leta 1941 in mu je končno veljavno prineslo socialno in z njo narodno svobodo.

Kot pošten, neuklonljiv izpovedovalec svoje in narodne bolečine, je postal Prešeren zgled tisočerm in tisočerm in ne samo pesnikom in pisateljem, umetnikom, ampak vsakomur, ki mu je bilo do pravičnosti in resnice, postal je svetel spomin vsakemu Slovence, ki mu je bila pri srcu svoboda naroda, kajti Prešeren je imel tiste velike odlike pravega pesnika, s katerimi je tudi kot človek, ne le kot pesnik, postal svojemu narodu lik, v katerem je gledal svojega vodnika.

Prešerna so namreč odlikovale tiste čudovite lastnosti, ki napravijo, da človek postane osrednja osebnost svojega in bodočih časov in s tem nekakšna žareča zvezda — vodnica svojega ljudstva.

Prešeren je bil pošten do dna, preprost kot kmečki sin, pogumen do zadnje meje svoje besede, odkritosrčen do zadnjih meja svojega izpovedovanja, pravičen do vsakogar, tudi do nasprotnika, poln vere do zmage pravice in resnice, požrtvovalen in odpovedovalen, same lastnosti, ki so ga ustva-

V OKRAJU GORICA SO ZAČELI S SPLOŠNO IZOBRAZBO DELAVCEV

Po sklepih XIII. plenuma Centralnega odbora ZSJ s v okraju Gorica se začeli s tečajji za splošno izobrazbo delavcev. Na pobudo okrajnega sveta so organizirali svet iz odločilnih forumov, ki skrbijo za organizacijo in pripravo tečajev.

Tečajji so se začeli v Anhovem, Kanalu in Ajdovščini. V Anhovem poseča šestmesečni tečaj 76 delavcev, devetmesečni tečaj pa poseča 45 delavcev. V Ajdovščini imajo šestmesečni tečaj, katerega se udeležuje 68 delavcev iz raznih podjetij.

Pripravljajo se tečajji v Solkanu, kjer pa imajo težave s prostori, in v št. Petru pri Gorici. Tu so naleteli na nerazumevanje učiteljskega kadra, čeprav so tu najboljše pogoje. Štiri železniške podružnice v Gorici pa bodo tečaje samostojno organizirale.

GLEDALIŠKI ODER V VIDMU

V vsaki gledališki sezoni dajejo igralci videmskega odra nekaj iger, pevcu pa nekaj pesmi, kar običajno vedno podpravlja z navdušenjem in zadovoljstvom.

Pred kratkim so nas v Vidmu presenetili z »Miklovo Zalos. Režijo igre je vodila tov. Zora Gregorčičeva, ki zasluži vse priznanje. Naslovna vloga je bila poverjena tov. Gizeli Džorgo, ki je Zalo tako prebrljivo igrala, da so gledalci res doživljali tragiko Miklove Zale. Vloga »dmire je igrala tov. Janina Višičeva, res lepo. Pohvalo zasluži tudi bratje Uršiči, ki so že v vsem okraju znani kot odlični igralci in pevci. Skender-bega nam je lepo prikazal tov. Petan. Tako je bil trud, ki so ga igralci vložili v pripravo za izvedbo igre res v polni meri poplačan.

rile, da je mogel peti tako, da so njegove pesmi in njegove misli ostale do danes in bodo ostale, dokler bo živel slovenski narod.

In narod bo živel, če bomo preprosti in pogumni, odkritosrčni, pravični in požrtvovalni in če se bomo znali odpovedati svojim osebnim koristim, za koristi skupnosti.

Prešeren se je odpovedal svoji osebni sreči v srečo svoje domovine, kar je tako lepo napisal v Sonetnem vencu, ko ob svoji ljubezni do Primčeve Julije izpove svojo, še večjo ljubezen do svojega naroda, ko pravi:

Izdihljaji, solze so jih redile
S Parnasa mojga rožice prič'joče;
solze 'z ljubezni so do tebe vroče,
iz domovinske so ljubezni lile.

Skeleče misli, da Slopenec mile
ne ljubi matere, vanj upajoče,
da tebe zame vneti ni mogoče,
z bridkostjo so srce mu napolnile.

Želje rodile so prehrepenče,
da s tvojim moje bi ime slovelo,
domače pesmi milo se glaseče;

želje, da zbudil bi Slovensko celo,
da bi urnili k nam se časi sreče,
jim moč so dale rasti neveselo.

Prešeren naj nam bo zgled v vsem tistem, kar moramo imeti v sebi, kadar se borimo za večne vrednote, upijamo vase njegove besede in misli, imejmo pred očmi srečo vse naše skupnosti, odpovedujmo se svojim osebnim, malenkostnim srečam — in dosegli bomo prav vse, kar smo si postavljali kot cilj že med osvobodilno borbo: popolno socialno in kul-

Stanko Prek: ŠOLA ZA KITARO

Te dni je v Državni založbi v Ljubljani izšla prepotrebna knjiga »Šola za kitaro«, I. del, namenjena šolam in samoukom. Knjiga je dvojezična (slovensčina in srbohrvaščina, katere prevod je pripravil književnik Miroslav Uzelac). Knjiga obsega tri dele: tehnični, praktični del in spremljanje pesmi, čemur so dodane še narodne in umetne pesmi.

Tehnični obsegla zgodovino kitare, nje držo, prijeme na ubiralki, udarce itd., kratkoma vse najvažnejše momente, ki so potrebni za znanje kitarske reprodukcije, tako da se lahko prav vsak — tudi kot samouk lahko nauči tega instrumenta, če vestno uporablja Prekova navodila.

Praktični del obravnava vse najvažnejše tonovske načine, ki se najbolj prilagajajo kitari in so na tem instrumentu najbolj zvoneči. Nekaj novega v Prekovi »Šoli« je dejstvo, da je avtor ovrgel dosedanje dolgotrajne etude in sprejel drobne samostojne skladbe, ki se jih učenec brž nauči, s čimer se seveda priuči tudi obvladovanja vsega potrebnega tehniškega znanja, kar mu omogočijo tudi skale in akordne vaje, ki so uvod v skladbe.

Sledi pouk spremljanja, saj je kitarar predvsem spremljalni instrument. Pri tem so zbrana vsa navodila, kako je harmonsko pravilno treba postavljati akorde pri narodnih pesmih, obrazložene so vse funkcije akordov in sicer na praktičnih primerih itd.

»Šola« zaključujejo narodne pesmi v umetni obdelavi (priredil jih je

turno svobodo vseh Slovencev od Celovca in Trsta do zadnjega koščka zemlje, kjer živi naš narod.

In ko letos spet praznujemo Prešernov praznik, obudimo na novo spet vse, kar nas je Prešeren učil in postavljaj pred nas, ker bomo tako iz dneva v dan prihajali bliže sreči vsega našega ljudstva.

J. K.

Adolf Gröbming) in umetne pesmi (Schubertova originalna kompozicija za kitaro in njegova »Serenada«).

Knjiga je toliko bolj pomembna, ker je avtor v letu 1950. napravil turnejo po vsej Jugoslaviji, kjer je spoznal, kako bi se delovni ljudje radi naučili kitare. Zato je tudi svoj kitarsko šolo izdal v dveh jugoslovanskih jezikih. Šola tolmачijo tudi slike, ki pojasnjujejo tekst, tako da samoukom tudi originalno prikaže, kar jim je potrebno za obvladovanje tega ljudskega instrumenta. Tako je Prekova »Šola za kitaro« pomemben prispevek pri razvoju kitarstva pri nas in drugih naših republikah posebno še, ker ji bo sledil tudi II. del.

Praktični del obravnava vse najvažnejše tonovske načine, ki se najbolj prilagajajo kitari in so na tem instrumentu najbolj zvoneči. Nekaj novega v Prekovi »Šoli« je dejstvo, da je avtor ovrgel dosedanje dolgotrajne etude in sprejel drobne samostojne skladbe, ki se jih učenec brž nauči, s čimer se seveda priuči tudi obvladovanja vsega potrebnega tehniškega znanja, kar mu omogočijo tudi skale in akordne vaje, ki so uvod v skladbe.

Sledi pouk spremljanja, saj je kitarar predvsem spremljalni instrument. Pri tem so zbrana vsa navodila, kako je harmonsko pravilno treba postavljati akorde pri narodnih pesmih, obrazložene so vse funkcije akordov in sicer na praktičnih primerih itd.

»Šola« zaključujejo narodne pesmi v umetni obdelavi (priredil jih je

amerikanka Warner Bross je izdelala film »Humoreska«, ki sta mu scenarij napisala Clifford Odets in Zahary Gold. Zrežiral ga je Ernest Haller, spremljalno glasbo pa zložil Franc Waxman.

»Humoreska« je glasbeni film. Sicer ni biografski, kakor so bili na primer o Lisztu, Chopinu, Schumanu itd., vendar je v polni meri dosega svoj cilj, prikazati najboljše skladbe za violino, ki so jih napisali mojstri, Dvořak, Beethoven, Wagner, Liszt in drugi v okviru običajne zgodbe, v kateri se mlad umetnik s pomočjo bogate, vsega naveličane žene, dvigne od neznanega violinista do svetovnega mojstra. V tem film odkrije ameriški način odkrivanja talentov, ki ne morejo priti iz svoje zapuščeniosti in nepoznanosti do slovesa, če ne najdejo nekoga, ki jim finančno prisrsko na pomoč.

Glasbeno, pa tudi režijsko in igralško je film tako popoln, da moremo dojemati njegovo muzikalno in dramsko vsebino prav do potankosti in da nas nazadnje ne moti površna, tu in tam neverjetna zgodba. Ton je jasen in čist in tako neposreden, da pozabljaš, da gledaš film in doživljaš glasbo, kakor bi jo poslušal v koncertni dvorani, kar je še prav posebno odlika tega filma.

Dramska sekcija SKUD Oton Zupančič v Zireh

Člani dramske sekcije tukajšnjega SKUD zaslužijo vso pohvalo, ker se kljub velikim objektivnim težavam aktivno udeležujejo na področju dramske umetnosti in tako dajejo delovnim ljudem v Zireh in okolici možnost kulturnega in umetniškega izživljanja.

V letošnji sezoni so poleg drugih komadov pod vodstvom tov. Silva Ovsenka prav dobro naštudirali Molierovo komedijo »Prevarani soprog«.

Igralci so svoje vloge dobro podali. Pohvalo zasluži tov. Janez Ravnikar, ki je kot scenarist omogočil tehnično stran izvedbe vseh prireditev. Tov. Jobstova, članica SKUD, ki je žrtvovala veliko prostega časa za dopolnitev ustrežajočih kostumov, zasluži prav tako vse priznanje.

Poudariti moramo še okolnost, da je sekcija izvedla gostovanja ob zelo težkih pogojih. Člani so morali zaradi velikega snega in plazov odhajati v Strazice in Skofjo Loko deloma peš in prenašati rekvizite ter zaslužijo zato še posebno pohvalo.

P. J.

Delovni kolektiv Tovarne papirja in lepenke v Količevem, ki je med najboljšimi kolektivi v naši papirni industriji, se dosledno bori za varčevanje. V dokaz, da je kolektiv pravilno razumel varčevanje s surovinami, priča dejstvo, da so zmanjšali izgubo vlaken v odpadnih vodah na vseh proizvodnih strojih. S poostreno kontrolo jim je uspelo, da se je izguba vlaken zmanjšala od 3,6% na 2,1%.

Da se izognemo večjim poškodbam in okvaram strojev in s tem v zvezi tudi velikim zastojem, so uvedli nov način kontrole raznih strojnih delov, posebno tistih, ki med obratom niso vidni in dostopni. Vodstvo proizvodnje je uvedlo seznam posameznih mest, za katere je potreben večkratni in temeljiti pregled. Tisti delavec, ki opazi tudi najmanjši, nepravilni zvok pri obratovanju stroja, obvesti o tem vodstvo proizvodnje, ki izda takoj nalog, da se stroj pregleda. S takim načinom kontrole so že večkrat pravočasno preprečili okvare težjega značaja, ki bi lahko imele za posledico, da bi moral stati ves obrat, dokler ne bi stroja popravili. Tak način kontrole je nadvse uspešen, čemur so dokaz minimalni zastoji in nemoteno obratovanje strojev. Tako kontrola priporoča kolektiv tudi ostalim tovarnam.

HUMOR

EDINA REŠITEV

— To lepilo na sedanjih znamkah je pa res od vrhata! Toda kaj bi se jezili, z iglo jo pripnem, pa bo volk sit in oves cela.

ZAKAJ KOMPLICIRANO, ČE LAHKO ENOSTAVNO

Za izvolitev poverjenikov sindikalnih grup so v »Preskrbi« RLO I v Ljubljani uporabili »višjo stopnjo demokracije«, ko so grupne poverjenike enostavno določili za zaprtimi vrati, brez sodelovanja članov sindikata doletne grupe. Svoje nove grupne poverjenike so člani spoznali šele, ko so se jim ti na prvem sestanku predstavili.

SINDIKALNA UGANKA

Tone: — Kaj misliš Janez, ali je sindikalna skupščina sklepna, če je od 307 izvoljenih delegatov navzoč samo 198?

Janez: — I, seveda je, če upravni odbor skriva znaka števil delegatov od 307 na 247, kakor je to storila sindikalna podružnica Železniških delavnic v Mariboru.

NAROČITE SE NA »SINDIKATE!«

Vse sindikalne forume in funkcije imamo, da se čimprej naroče na »Sindikate« in nakažejo naročnino na čekovni račun št. 103-90320-13, ker bo časopis tiskan v omejeni nakladi samo za naročnike in ga v drobni prodaji ne bo mogoče dobiti.

»Sindikati«, glasilo Centralnega odbora ZSJ, bodo izhajali redno vsak mesec v srbohrvaščini in bodo tiskani tudi v latinici. Letna naročnina znaša 200 din, polletna 100 din in četrtletna 50 din. Naročajo se na naslov: Administracija »Sindikati«, Beograd, Staljin gradska 21.

PRVI IZBOLJŠEVALNI PREDLOG

Med narodnoosvobodilno borbo je naš delovni človek po rudnikih, tovarnah, podjetjih in gradbiščih, kjer koli je pač bil, kazal povsod le pasivno zadržanje od vsega, kar bi bilo v prid okupatorju.

Po osvoboditvi, ko so se sprostile sile ljudskih množic, pa so naši delovni ljudje pokazali toliko delovnega junaštva in dali že toliko dragocenih pobud, da so vsi ti njihovi predlogi lahko v ponos nam vsem, ker dokazujejo, kolika je njihova pripravljenost za sodelovanje z ljudsko oblastjo.

Tako je samo v LR Sloveniji vsako leto od leta 1946 dalje skokoma naraščalo število udeležencev, katerih je bilo prvo proglašeno leta 1944, v letu 1950 pa že 48.856. V celoti je bilo v zadnjih petih letih v LR Sloveniji proglašeno 89.758 udeležencev. Samo v prvih 9 mesecih lanskega leta pa je bilo v LRS od številnih predlogov osvojenih 119 racionalizacij in 21 novatorskih predlogov, s pomočjo katerih je bilo prihranjenih samo v naši republiki 48.891.377 dinarjev.

Takrat, ko se je nemška vojska sila krhala na vseh koncih in krajih, so tudi v industrijskih obratih poskušali vse, da bi nudili čimzadostnejšo pomoč fronti. Uvedli so celo obratne izboljševalne predloge. Vse v obratu naj bi razmišljalo, kako bi se vojna dala zavleči še kakšne mesece ali tedne.

No, takšna izboljševalna mrzlina je napadla tudi senovski premočnik, ki ga je maloprej neusmiljeno izdelala vira XIV. divizije NOV. Inšpektor Maks, preizkušen organizator raznih novotarij, ki so bile že v naprej obsojene na polomijo, je prevzel tudi to nalogo, zbirati izboljševalne predloge. Že nekaj dni po sklepu so na vseh rudniških obratih visele nove, lično navedene skrinjice z napisom »Izboljševalni predlogi« in s posebnim pojasnilom, kako nujno potrebna je ta reč, s katero se kaže tudi najožja povezanost rudarjev s frontnimi vojakom. Z drugo besedo: gre za ostvarene nemških voja-

Veliko razumevanje imajo delavci tudi za varčevanje z materialom in se zaradi pazljivega prebiranja papirja znatno zmanjšujejo odstotek obrezkov in izmečka. Posebno pozornost posvečajo tudi kakovosti izdelkov, ter ni bilo v zadnjem času glede kvalitete nobenih pritožb. Zaradi stalnega in najboljšega sodelovanja med proizvodnimi skupinami ter vodstvom proizvodnje, so kljub poslabšanju kvalitete dobljenih surovin obdržali kvaliteto izdelkov na ustrežajoči višini.

PRED OBČNIMI ZBORI KMEČKIH DELOVNIH ZADRUG

V številnih kmečkih delovnih združenjih okraja Celje-okolica je te dni zelo živo. Upravni odbori se pripravljajo na svoje letne občne zbornice, ki bodo v vseh združenjih konec januarja in v prvi polovici februarja. Na teh zbornicah bodo kmetje združniki pregledali delo preteklega leta in obravnavali probleme, ki se tičejo povišanja donosa kmetijskih pridelkov.

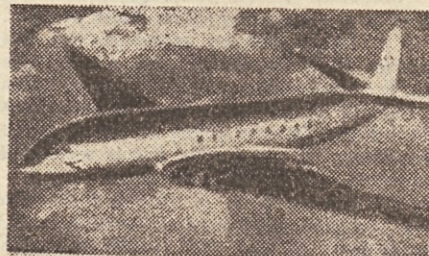
V splošnem so zadruga preteklo leto izboljšale svoje delo, zato tudi letni obračun ne bo težak. Napake iz leta 1949 so zlasti glede organizacije dela v glavnem odpravili. Kljub temu pa bo morala marsikatera zadruga glede discipline in obračunavanja delovnih dni preusmeriti svojo dosedanja gospodarsko politiko. Tako so ponekod razdeljevali pridelke ne oziroma se na vloženo delo in na število delovnih dni. Pri Sv. Jederti so nekateri združniki pobrali v glavnem za sebe vse pridelke s tistega dela zemlje, ki so ga vložili v zadrugo. V Drešnji vasi pa je upravni odbor, potem ko je izpolnil obvezno oddajo in razdelil zadrugnikom pripadajoči del pridelkov, razdelil tudi viške med združnike, tako da ti zdaj krompir prodajajo, čeprav so ga za lastne potrebe dovolj prejeli. Zadruga niti pomislila ni na to, da bi lahko prodala viške na prostem trgu in tako dvignila vrednost dela delovnega dne. Tudi vprašanje ohišnice še ni urejeno. V Drešnji vasi, kjer imajo združniki prevelike ohišnice, pri dodeljevanju žita tega niso vpoštevali.

Te pomanjkljivosti bodo reševali združniki na občnih zbornicah in sprejeli primerne sklepe, da se v tem letu take napake ne bodo ponavljale.

Nekateri zadruga so imele v lanskem letu nizke delovni dni, predvsem

Komet, novo potniško letalo na reakcijski pogon

Angloško letalo »Komet« je pritegnilo zanimanje vsega sveta, ker je to prvo potniško letalo na reakcijski pogon. Angličani so v tem sledili Kanadčanom, ter je iz Kanade pred kratkim vzletelo »Kometu« podobno potniško letalo Avro C 102 »Jetlingers«.

Prototip D. Havillandovega letala »Komet« se je na poskusnih poletih zelo dobro izkazal. Njegova potniška brzina znaša 788 km na uro s težo 6350 kg. Letalo je težko 45 ton in lahko na daljavo 2800 km prepleje 48 potnikov. Letalo je torej prikladno za preokeanske leto. Strokovnjaki menijo, da bi se lahko z nekaterimi izpopolnitvami brez prestanka letelo od Londona do New Yorka.

Velikost sonca

Kako je sonce veliko, nam bodo najbolje pokazali naslednji podatki. Medtem ko znaša premer zemlje samo 12.740 km, znaša premer sonca 1.400.000 km, kar pomeni, da je sonce 109 krat večji od zemeljskega. Sonce je 1.300.000 krat večje od zemlje. Ko bi zemljo postavili v središče sonca, bi lahko mesec v svoji naravni oddaljenosti od zemlje krožil znotraj sonca, ne da bi se dotaknil

zaradi tega, ker so nespretno gospodarili. Pohvalili so se pa lahko z delovnim uspehom v KDZ Prekop, kjer je dosegla zadruga vrednost delovnega dne 140 din. Nad 100 din pa bo znašala vrednost delovnega dne tudi nekaterih drugih združenj, kakor v Žalecu, na Vranskem, v Dobrni, v KDZ Marof, ki se v glavnem bavi z živinorejo. V Arji vasi bo sicer delovni dan nekoliko nižji kakor leta 1949 to pa zaradi suše, ki je precej prikrasala dohodek hmelja. Obvezne oddaje so kmetijske delovne zadruga lansko leto zadovoljivo izpolnile. Krompir so oddali v celoti, čeprav je imel zadrugi sektor za 250% višjo oddajo, kakor privatni sektor. V oddaji mleka so zadruga plan celo presegle. KDZ Dobran je oddalil do 1000 litrov mleka nad planom. Nekoliko slabše so zadruga pri izpolnitvi obvezne oddaje prašičev.

Televizijska antena na največji zgradbi sveta

Empire State Building je 381 m visoka zgradba v New Yorku. Ta največja zgradba sveta bo višja še 67 m, ko bo zaključena konstrukcija nove televizijske in radijske antene, ki se sedaj dograjuje. Nova antena bo služila petim televizijskim in trem frekvenčnomodulacijskim radijskim postajam.

njegove površine. Če si zamislimo sonce kot golo kroglo, visoko kakor petnadstropna hiša, potem bi bila naša zemlja poleg te kroglice kakor majhen kos marmelade, mesec pa kot jabolko.

Najbogatejša država boksita v Evropi

Jugoslavija je najbogatejša država boksita v Evropi. Naša država razpolaga z velikimi količinami boksita kakor Francija, Sovjetska zveza, Irsko, Madžarska, Romunija in Grčija, ki imajo tudi bogata ležišča. Naš boksit ne predstavlja naše velike ljudske bogastvo samo zaradi količine, temveč zaradi svoje odlične kakovosti, ker vsebuje od 50 do 55, ponekod pa tudi do 60% aluminijevega oksida. S takimi boksitom se lahko pohvali le malokatera država na svetu.

Število rdečih krvnih teles

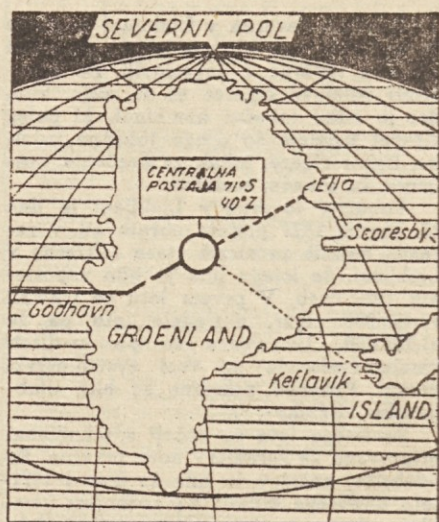
V telesu odraslega človeka je okoli 5 litrov krvi. V tej količini se nahaja do 25 trilionov rdečih krvnih teles. Da se napiše to število, je treba številki 25 dodati 18 ničel, takole: 25.000.000.000.000.000. Površina te količine rdečih krvnih teles znaša 3500 kvadrat metrov. Če bi ta zrna postavili drugo drugemu, bi dobili vrstico dolgo 200.000 km. To pomeni, da bi s krvnimi telesci, ki se nahajajo v krvi odraslega človeka lahko petkrat ovili ekvator naše zemlje. Ta ogromna površina rdečih krvnih teles služi zato, da lahko sprejemamo čim več kisla, potrebnega za dihanje. Rdeča krvna telesa živijo največ 70 do 90 dni in se nato na novo ustvarjajo. Ker je v visokih planinah zrak redek in ima manj kisika, so ljudem, ki se nahajajo v teh višinah povečuje v krvi število krvnih teles, da lahko dajejo telesu potrebno količino kisika.

Količina soli v morju

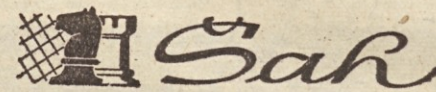
Strokovnjaki so poskušali izračunati količino soli, ki jo vsebujejo vsa morja na svetu. Če 100 kg morske vode vsebuje 2,8 kg soli, bi bil sloj soli, kadar bi se vsa morja posušila, na dnu naših morij visok 56 m. Če bi vso sol enakomerno razdelili po vsej zemeljski površini s predpostavko, da je zemlja popolnoma gladka krogla, tedaj bi sol prekrila vsa morja v višini 81 m. Od množice soli, ki se nahaja v morju, bi se lahko napravila Severna in Južna Amerika, kolikor se jo dviga nad morskovo površino.

Znanstveno delo pod 50 stopinjami

Na Grönlandu, v višini okoli 3250 m, se nahaja, kakor kapa nad zemljo, ogromna množina ledu. Ledeno pokrivalo sega v daljavo 1700 milj in v širino okoli 600 milj. Debelina ledu znaša nad 1800 m. Na vrh le ledene kape, o kateri se je poprej malo vedelo, je prišla konec lanskega leta francoska raziskovalna ekipa. Na svojem potu od pristanišča do Gøthabua ter do cilja, so se raziskovalci morali boriti z velikimi težavami. V stalni borbi z ledom, s snežnimi viharji, je ekipa dosegla svoje odredeno mesto. Taborišče za stanovanje se nahaja globoko pod snegom in ledom. V ledenih stenah je izkopanega več 100 m predora, v katerem so urejeni laboratoriji, stanovanja in skladišča. Iz observatorija pošilja v svet dragocene meteorološke poročila. Učenjaki proučujejo ledeno maso in topoplinje geografske karte, ki so v teh krajih zemeljske krogle precej neraziskane. Pod kako težkimi pogoji dela ekipa francoskih raziskovalcev, se lahko vidi tudi po tem, ker delajo pod najbolj ostro temperaturo v tem ledenem kraju sveta. Temperatura doseže tudi do -50 stopinj C.

Učimo se analizirati

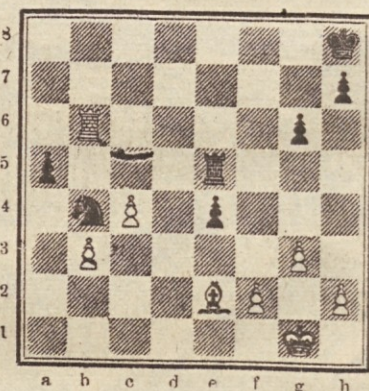
Na pravkar končanem VI. šampionatu al je Mastorović pripril proti Janoševiću v 37. potezah pozicijo, ki jo kaže diagram. Že če uporabimo način analiziranja še neizkušenih igralcev, bomo ugotovili, da je bel v prednosti. Zakaj? Kmeti ima več. Izkušeni šahisti se kajpak s tako ugotovitvijo ne bodo zadovoljili. Preizkusimo torej pred se vsa možna ložja na deski ter skušajmo ugotoviti kakšne pretuje ima v rezervi bel, kakšne pa črn. Šele nato bodo podali končno mnenje. Posnemajmo jih! Bel ima več pretelj. Napadal bo črnega kmeta na a5, skušal napredovati s c kmetom; ker je črn kralj pri redu, nem materialu postal važna figura, ga bo skušal zadržati v njegovem kotu. Črn nima veliko pretelj. Samo eno. Ta je napad na bele kmete. Torej bel je res tudi pozicijsko v prednosti, ne samo materialno, saj ima več nevarnih pretelj. Med nadaljevanjem igre si je bel privoščil nekaj napak, ki so ga spravile ob zaslužen zmagi. Navedli bomo vse poteze do konca. Ob vsaki potezi sami analizirajte položaj na deski od poteze do poteze in skušajte ugotoviti, kje je bel pogrešil! Torej:

35. Tb6-b7.
Se to potezo strinjate, je dobra? Kaj je v njo bel doletel? Pričel bel trdnjav, ne bo pustila črnega kralja čez sedmo vrsto, drugič bo imela več možnosti gibanja, gibanje pa pomeni delstevovanje, to je s sedme vrste bo laže napadala kmeta a5. Torej kar tri prednosti ene same poteze. Gotovo je dobra.

Tako, sedaj pa nadaljujte sami! Toda ugotovljajte dobre in slabe strani prav vsake poteze belega in črnega, samo tako se boste res naučili analizirati.

38. ... Te5-e8, 39. Le2-g4, Te8-d8, 40. Lg4-d7, Sh4-d3, 41. Tb7-c7, Td8-f8, 42. f2-f4, e4:3 e. p. 43. e4-c3, Tf8-f7, 44. Te7-c8, Kf8-g7, 45. c3-c5, f3-f2, 46. Kf1-f1, Tf7-c7, 47. Te5-e8, Te7-e1 in bel se vda.

Kaj so vam povedale vaše analize? Kateri poteze so pripeljale belega do maza? Vam tega še ne znanj povedati, še ne znate s pristom pokazati na slabe poteze? Pa poskusimo na drug način, ki se ga poslužujejo tudi mojstri kadar na hitro glasirajo (analizirajo, opremljajo z opombami) partije. Kako delajo ti? Najprej poiščejo v partiji potezo, ki je nasprotnika spravila v slabo pozicijo. (Take poteze so seveda očitnejše in jih je laže najti.) Nato pa gredo od poteze nazaj in iščejo, katere nasprotnikove poteze so jo dovolile. Ko jih najdejo, pa iščejo namizno teh poteh. Poskusimo tudi mi! Belo pozicijo je uničila poteza črnega 46. Te7 (47. ... Te1 je bila samo njena posledica). Ker je bil v 46. potezi bel kralj v šahu,

te poteze ne moremo upoštevati, zato iščimo še nazaj. Da, s 45. potezo črn nekaj ni v redu. Kaj naj bi bel namesto nje igral? Morda 45. Lg4-f7, toda po 45. ... Te7, 46. Le2 kaj naj bi odgovoril na uničujoče 46. ... Se1? Potezo Lg4 moramo odvračati. Je boljše 45. Le2? Tudi ne. Pa 35. Lb5? Seveda, našli smo! Torej se v 45. potezi je bel imel možnost, da se reši, še več, da seveda dobi partijo. Povrnimo se še nazaj, k 42. potezi belega. Ta je pravzaprav glavni vzrok poraza, saj je za črnega vedno slabi kmet f2 predstavljal rešilno bilko, za katero se je prijel, ko se je potapljaj. Toda boljše potezo od 42. f4 iščite zopet sami!

Z nekaj potrpljenjem i nvolje se boste tako sami veliko naučili. Ne smete zato, da boste prizadejali svojemu večernju šahovski, mu nasprotniku poraz, marveč tudi za življenje. Tudi v njem moramo namreč večkrat seči nazaj, da ugotovimo kakšni so bili vzroki posledic, ki jih ne razumemo prav!

OBVESTILO

Na Večerni delavski gimnaziji v Ljubljani (Sv. Jakob) bo vpisovanje v vse razrede 2. februarja od 19. do 21. ure. — Ravnateljstvo.

Urejanje uredniški odbor — Glavni urednik Tone Seliskar — Uredništvo telefon 45 24 in 49 70. Masarykova 14 11 in Masarykova 14 11. Ljubljana vsak petek. Mesečna naročnina din 15 — četrtletna din 45 — polletna din 90 — celoletna din 180. Štev. ček položnice 604 90321-4. Tiska tiskarna »Ljudske pravice« v Ljubljani.

ustnic se mu je nabiralo nekaj, kakor dušen smeh.

»Kje ste to našli?«
»Kje sem to našel?« je oni v zli slutnji rozprl oči. »V skrinjici za izboljševalne predloge vendar. Toda prevedite mi!« je ukazovalno vzdiknil.

»Teško je, a naj bo,« je dahnil tajnik, stopil k oknu temne pisarne in čital:

»Referentu za izboljševalne predloge inšpektorju Maksiju!

Da Vam olajšamo trud in damo priznanje za veliko vlogo, ki jo kažete za izboljšanje delovnih prilik našega premočnika, vam stavljamo prvi izboljševalni predlog, ki ima toliko večjo vrednost, ker prihaja iz srca vsake osebe. Predlagamo namreč, da v prid uspešnega delovanja našega obrata čimprej izginete iz premočnika, kar lahko storite zaenkrat s prostovoljno, medtem ko bomo kasneje predlagali za to dodaten izboljševalni predlog, ki bi vam ne bil toliko ljub, kakor bi bil potreben, nagel, enostaven in učinkovit.

Izvršite tega izboljševalnega predloga, ki je prvi in zadnji, bo nedvomno koristila obratu, vam, pa tudi nam — senovskim rudarjem.

Inšpektor Maks se je zazibal od strasne udarca. Krčevito se je oprjel mize, da mu ni zmanjkalo tal, preden se je sesedel na stol. Takoj pa ga je zgrabil silen gnev. Planil je pokoncu, iztrgal tajniku pismo in zatulil:

»Pakaža!«

Bil je po mizi, razgrajal in renčal kakor zver, ki jo je nekdo razdrzil v kletki in usa divja ne ve, kam naj zasadi svoje čekane. Potem je ves žolč izbruhnil v preokobno: »Nikdar ne bo nič iz tega ljudstva! Nikdar!«

Odvihral je iz pisarne, da se masčuje nad komur koli. Skrinjice za izboljševalne predloge pa so izginile še tisti dan. Prvi predlog je zalegal. Rado Savšek